

Homilie 16de zondag door het jaar C in de O.L.Vrouwkerk te Ver-Assebroek (19-07-2025)

Lezingen: Genesis 18,1-10a; Kolossenzen 1,24-28; Lucas 10,38-42

Broeders en zusters,

De zomervakantie is een tijd waarin we soms de gastvrijheid kunnen ervaren van mensen in het buitenland, of waarin we zelf gastvrijheid aanbieden aan mensen die bij ons langskomen. Misschien is het daarom niet toevallig dat twee lezingen van deze 16de zondag door het jaar ook over de gastvrijheid handelen.

In de eerste lezing hoorden we het prachtige verhaal van de gastvrijheid van Abraham voor de drie vreemdelingen die in het heetst van de dag aan zijn tent voorbijkomen. Hij kent ze niet, hij heeft ze nog nooit ontmoet. Toch rolt hij als het ware de rode loper voor hen uit. Abraham en zijn vrouw Sara doen al het mogelijke om hun gasten goed te ontvangen: ze brengen water aan om hun stofferige voeten te wassen, ze laten hen rusten in de schaduw van een boom, ze geven hen brood en gebakken koeken mee voor hun verdere reis, en ze slachten een lekker mals kalfje dat ze klaarmaken met kaas en melk en hun voorzetten. Dat is echt een voorbeeld van genereuze gastvrijheid. Het is ook merkwaardig dat Abraham niet mee-eet met zijn gasten, want de verteller zegt duidelijk: “terwijl zij aten, bleef hij bij hen staan, onder de boom”. Als wij gasten ontvangen dan gaan we als gastheer zelf mee aanzitten aan tafel, meestal op een centrale plek, en eten we mee met onze gasten. Abraham niet: hij gaat niet neerzitten en mee-eten met zijn gasten. Hij blijft rechtstaan, klaar om hen opnieuw te bedienen – net zoals een dienaar doet. Gastvrijheid beoefenen is dienen, je gedragen als de dienaar van je gasten!

Dit prachtige verhaal heeft een grote rol gespeeld in de Oosterse kerken. De drie mysterieuze mannen die Abraham tegemoet treden worden daar gezien als een symbool van de drie goddelijke personen. Een van de redenen van deze interpretatie is het feit dat Abraham de drie mannen aanspreekt als Adonai, “Heer”, in het enkelvoud. Eén God dus in drie personen. Het merkwaardige van dit verhaal is dat het ons leert dat de vreemdeling die je gastvrij ontvangt een engel of God zelf kan zijn. We denken gewoonlijk dat de gastheer of de gastvrouw iets schenkt aan de gast en dat de gast alleen maar ontvangt. Maar dit verhaal leert ook dat het omgekeerde ook waar is: de mannen beloven aan Abraham dat zijn vrouw Sara het volgende jaar zal zwanger zijn, ook al was ze oud en onvruchtbaar. De gastheer Abraham geeft niet alleen, hij ontvangt ook iets. En de drie engelen, of moeten we beter zeggen de éne God, ontvangen niet alleen, ze geven ook iets wat God alleen kan geven: de belofte van nieuw leven!

En dan is er het verhaal uit het evangelie van Lucas over twee vrouwen die Jezus gastvrij ontvangen. Jezus is met zijn leerlingen op weg naar Jeruzalem en doet een dorp aan waar vrouwelijke bekenden van hem, Maria en Marta, wonen die hem wél

ontvangen, in tegenstelling tot de Samaritanen die hem niet wilden ontvangen. Ook dit verhaal leert ons een en ander over de ware gastvrijheid. Marta, de gastvrouw, ontvangt Jezus, de gast, in haar huis en bedient hem. Marta doet wat in zekere zin verwacht wordt van een gastvrouw: ze bereidt een maaltijd voor de gast en bedient hem aan tafel. So far so good. Maar tegelijk is Marta beledigd dat Maria, haar zus, aan Jezus' voeten zit om naar zijn "woord" (d.i. zijn onderricht) te luisteren en haar niet helpt bij de bediening. Zowel Maria als Marta ontvangen Jezus op een bepaalde manier: Marta door een materiële omkadering aan te bieden; Maria door ontvankelijk te zijn voor datgene wat de gast aanbiedt, nl. zijn onderricht, het geestelijk voedsel dat Hij geeft. Marta speelt haar rol, en dat is goed. Maar ze verwacht dat Maria hetzelfde doet, en daarin gaat ze te ver. Jezus keurt Marta's dienstbaarheid niet af, maar die dienstbaarheid eist haar aandacht zozeer op dat ze niet naar de woorden van Jezus kan luisteren. Daarom verwijt Jezus haar: "wat maak je je bezorgd en druk over veel dingen". Jezus geeft blijkbaar de voorkeur aan de wijze waarop Maria hem ontvangt. Ze heeft het "beste deel" gekozen, omdat ze ontvankelijk is voor het geschenk van Jezus' woord. Misschien wil Jezus het klassieke denkpatroon over gastvrijheid doorbreken, en wil Hij zeggen: wat de gast aan te bieden heeft aan de gastvrouw/heer, is belangrijker dan wat de gastvrouw/heer aanbiedt aan de gast.

Jezus maakt duidelijk wat gastvrijheid in wezen betekent: zich als gastheer/vrouw zo ter beschikking stellen van de gast dat deze zelf iets aan de gastheer of -vrouw kan aanbieden. De doorsnee opvatting over gastvrijheid is dat de gastheer (of gastvrouw: Marta) geeft en de gast (Jezus) ontvangt. Maar hier is het de gast (Jezus) die iets biedt aan de gastvrouw (Maria), hoewel op een dieper vlak. Er ligt zelfs nog een diepere betekenis in de tekst, met name: elke vreemdeling die ik ontvang kan een engel zijn (vgl. Hebr 13,2), een bode van godswege (Lc 10,16), ja Gods eigen zoon, Jezus (Lc 24,18.31).

Zusters en broeders, de lezingen van vandaag, vooral het evangelie, doen ons nadenken over het zoeken naar evenwicht tussen tijd en geen tijd, tussen altijd druk bezig zijn, en aandacht hebben voor onze medemensen. Tijd voor nieuwe dingen, die pas interessant worden als we er aandacht voor hebben. Tijd voor het schone, voor de natuur, voor Gods heerlijke schepping. En natuurlijk ook tijd voor elkaar, met daarbij dat éne woord van Jezus, en dat is: kiezen voor het beste deel, en dat is in alle omstandigheden luisteren naar zijn woorden van liefde, vrede en gerechtigheid, en ze ook uitvoeren. Als we dat doen, zijn we automatisch belangloos gastvrij, en hebben we tijd en aandacht voor onze medemensen. En dan maken we van deze heerlijke zomervakantie inderdaad een heerlijke tijd. Een tijd die ons dichter brengt bij God en bij elkaar. Amen.

Adelbert Denaux, pr.